

**NIECH ŻYJE RZĄD
ROBOTNICZY
I WŁOŚCIAŃSKI**

REDAKCJA przyjmuje interesantów od 1 i pół
do 3-ej po południu.

Za zwrot rękopisów Redakcja nie odpowiada.

ADMINISTRACJA czynna od 9—5 bez przerwy,
w soboty do 3 popoł.

KASA czynna od 12 do 2-ej.

Cena numeru 10 groszy

PROLETARIUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

Wydawca: Rada Naczelna P. P. S.

OPLATA POCZTOWA UISZCZONA GOTÓWKĄ

**NIECH ŻYJE
SOCJALIZM!**

WARSZAWA, UL. WARECKA NR. 7

REDAKCJA — tel. 5.06-70

DYREKCJA — 2.20-13

ADMINISTRACJA — 5.13-80

DRUKARNIA — 2.76-43

KONTO CZEKOWE W P.K.O. 175

Pocztowe Przekazy Rozrachunkowe
Urząd Pocztowy Warszawa I Kartoteka N. 117

Cena numeru 10 groszy

Warunki prenumeraty: w Warszawie z odnośnieniem miesięcznie zł. 2.50, bez odnośnienia zł. 2.20 na prowincji miesięcznie zł. 2.50, zagranicą zł. 5.50. Za zmianę adresu 50 gr.
Oddziały: „NAPRZÓD” Kraków, ul. Św. Tomasza 11-a „GAZETA ROBOTNICZA” Katowice, ul. Teatralna 12. „ŁÓDZIANIN” Łódź, Al. Kościuszki 29. „ROBOTNIK PIOTRKOWSKI” Piotrków Tryb. ul. Piłsudskiego 64.
„ROBOTNIK RADOMSKI” Radom, ul. Kelle-Krauz 1. „ROBOTNIK LUBELSKI” Lublin, ul. Bychawska 24. Przedstawicielstwo na Pomorze i Poznańskie — Inowrocław, ul. Mikołaja 14 m. 2.
Ceny ogłoszeń: Za wiersz wysokości 1 milimetra w teście gr. 50, zwykłe 40, nekrologi do 60 mm. gr. 20, powyżej 60 mm. gr. 30, drobne za wyraz 20 gr. Poszukiwanie i zaopiniowanie pracy bezpłatnie.
Ogłoszenia tabelaryczne o 50 proc. drożej. Układ ogłoszeń tekstowych i zwykłych 6-szpaltowy. Za treść ogłoszeń Redakcja nie odpowiada

Na froncie hiszpańskim bez zmian

Bez poważniejszych operacji

MADRYT. (PAT.). Rada Obrony Madrytu komunikuje, że na rozmaitych odcinkach frontu ma dryckiego nie było poważniejszych operacji. W prowincji Guadala- ra wojska rządowe posuwały się dalej naprzód. W okolicy Tarace-

na wzięto ok. 40 jeńców. Przy po- suwaniu się w prowincji Burgos wojska rządowe zajęły wzgórze, panujące nad Espinosa de los Mon- teros. W Andaluzji samoloty rzą- dowe bombardowały miasta: Cor- doba, Baena i Villa del Rio.

Włoska pomoc

GIBRALTAR. (PAT.). Według niepotwierdzonych wiadomości o- ciągu ostatnich trzech dni wyłazo-

wało w Kadyksie ok. 5,000 Wło- chów, przybyłych na włoskich o- krętach wojennych.

Szerzenie niepokojących wieści

BARCELONA. (PAT.). Kato- łoński urząd bezpieczeństwa za- pracza stanowczo pogłoskom roz- powszechnianym przez źródła powstańcze, jakoby kilku lotników francuskich, pełniących służbę w lotnictwie rządowym, zostało roz-

strzelanych w następstwie podjętej przez nich próby ucieczki. Fran- cuski konsul w Barcelonie Pin- gaud, zapytywany w tej sprawie, oświadczył, że do uszu jego nie dochodziły podobne wiadomości.

Hitlerowcy mówią o bezprawiu...

BAJONNA. (PAT.). Korespon- dent Havasa, nawiązując do wi- adomości ze źródeł niemieckich, os- karżając Rząd baskijski o bez- prawne skazanie na śmierć obywa- tela niemieckiego Guddego, donosi, że według wiadomości urzęd- owych, zebranych w czasie procesu, odbytego w dn. 9 listopada w Bil- bao, a ogłoszonych w broszurze p. t. „Informacje o wrogich ak- tach przeciwko prawowitej władzy na terytorium baskijskim”, — wy- nika, iż obywatel niemiecki Lothar Gudde, urodzony 9 października

1917 r. w Nadrenii, wzięty został do niewoli w dn. 5 października r. ub. w chwili, gdy z bronią w ręku prowadził do ataku oddział pow- stańczy. Gudde zeznał zresztą, że wstąpił jako ochotnik do „Falangi hiszpańskiej”, gdzie mianowany został kapralem. Skazany na śmierć w dn. 9 listopada, został w dwa dni potem rozstrzelany. 10 in- nych oskarżonych, w tej liczbie obywatel niemiecki Wollfand i szwajcar Herman Maurer skazani zostali na dożywotnie więzienie.

Sprawa zniknięcia dokumentów

z francuskiego M.S.Z.

PARYŻ. (PAT.). „Matin”, pro- wadząc w dalszym ciągu kampa- nię z powodu zniknięcia z archi- wów M. S. Z. aktu wypowiedzie- nia wojny w roku 1914, przeprowa- dza szereg wywiadów z uczo- nymi i historykami, którzy brali udział w opracowaniu wydawnic- twa dokumentów odnoszących się do wybuchu wojny.

Jeden z tych historyków prof. Appuhn, który należał do komisji opracowującej ów zbiór aktów, stwierdza, że w roku 1928, kiedy komisja opracowywała to wydaw- nictwo, już dokumentu tego w aktach nie odnaleziono i dlatego

zamieściła w swoim zbiorze akt na podstawie kopii, zaznaczając to zresztą w przypisku. Poza tym prof. Appuhn stwierdził, że nie tyl- ko tego aktu, ale i innych brako- wało w archiwach, m. in. nie moż- na było odnaleźć tekstu noty serb- skiej, w której Rząd serbski komu- nikował Francji tekst swej od- powiedzi na ultimatum austriac- kie, aczkolwiek jest rzeczą stwier- dzoną, że nota taka była wręczo- na w Paryżu, tym bardziej, że — jak przytacza historyk — odpo- wiedź serbska była w pewnej mie- rze inspirowana przez ówczesnego wicedyrektora dep. politycznego

Posada dla b. króla

MONTREAL. (PAT.). Jedną z organizacji angielskich w Kana- dzie rzuciła hasło starania się o mianowanie księcia Windsoru ge- neralnym gubernatorem Kanady.

Gdyby wniosek uzyskał poparcie kilku organizacji, to odpowiednia petycja będzie przesłana do Lon- dynu.

Spóźnione poszukiwania

JEROZOLIMA. (PAT.). Władze wyznaczyły 50,000 f. st. nagrody za wskazanie sprawców mor- derstw, popełnionych w czasie roz- buchów 1936 r. w Palestynie. O-

głoszono listę 70 zamordowanych w tym okresie policjantów brytyj- skich i żołnierzy, a także Żydów i Arabów.

Pogłoski o marszu na Sewillę

GIBRALTAR. (PAT.). Ostatniej nocy zauważono w Gibraltarze wielu członków szlachty rodowej hiszpań- skiej oraz oficerów, po większej czę- ści w towarzystwie swych rodzin, sympatyzujących z ruchem powstań- czym. Osoby te w liczbie około trzy- stu, przeważnie z Sewilli, zostały u- mieszczone w hotelach.

Nie wyjaśnili oni swego nagłego

wyjazdu z Sewilli, lecz — jak można przypuszczać — wyjazd ten pozo- staje w związku z poważnymi wy- padkami, jakie przygotowywane są w okręgu sewilskim.

Jak słychać, rządowe wojska hisz- pańskie, wspomagane przez liczne oddziały sowieckie, mają rozpocząć wielką ofensywę przeciwko Sewilli.

Faszyści na lądzie — na morzu piratami

LONDYN. (PAT.). Ekspozy- tura generalnego sekretariatu au- tonomicznego Rządu baskijskiego ogłosiła następujący komunikat: „Statek hiszpański „Seton”, który po znanym incydencie z krawoźni- kiem niemieckim „Koenigsberg” osiadł na mieliźnie, został z niej wydźwignięty, a następnie — o- chraniający przez eskadrę pomoc- niczą statków rządu baskijskiego i liczne samoloty — wszedł do portu Santona, mimo ostentacyjnej po- stawy znajdującego się u wejścia do portu krawoźnika „Koenigs- berg”. Rząd baskijski podtrzymu- je stanowczo swoje stanowisko i zgłosił energiczny protest prze- ciwko zachowaniu się krawoźnika niemieckiego”.

Sekretariat generalny Rządu baskijskiego ogłosił drugą notę, w której oświadcza, że 1 stycznia w południe statek handowy angiel- ski „Black Hill” o pojemności 2,500 ton z Newcastle, płynący z Bajonny w kierunku portu San- tander, był ścigany i ostrzeliwany przez cztery uzbrojone szalupy powstańcze na wysokości miej-

scowości Lequito. „Black Hill”, który wywiesił flagę angielską, o- strzeliwany był mimo to przez szalupy powstańcze, lecz zdołał uciec przed pościgiem, chroniąc się na baskijskich wodach terytorial- nych.

PARYŻ. (PAT.) Według komu- nikatu ambasady hiszpańskiej, Rząd hiszpański po otrzymaniu ra- diotelegramu od admirała niemiec- kiego, dowodzącego flotą niemiec- ką na wodach hiszpańskich, ze- brał się natychmiast na naradę dla zastanowienia się nad propozycją admirała, według której statek hisz- pański „Aragon” będzie zwrócony z chwilą oddania ładunku parow- ca „Palos” i uwolnienia aresztowa- nego pasażera.

LONDYN. (PAT.). Agencja Reu- tera donosi z Moskwy, że według wiadomości, które tam nadeszły, sta- tek sowiecki „Postyszew” miał być zatrzymany na wysokości Gibraltaru przez powstańców hiszpańskich, któ- rzy go następnie wypuścili. „Posty- szew” o pojemności 3,500 ton, miał na pokładzie ładunek łożu żelazne- go, przeznaczonego do Gandawy.

Niespodziany atak rebeliantów

PARYŻ. (PAT.) Agencja Hava- sa donosi z Avila, że spókoj, któ- ry panował ostatnio na froncie madryckim, przerwany został w sobotę na skutek krótkiej gwał- townej operacji oddziałów pow- stańczych w dzielnicy uniwersy- teckiej.

Rankiem po ostrzeleniu pozycji wojsk rządowych koło dzielnicy

Paseo Roselas i północnej części dzielnicy Arguelles, wojska po- wstańcze przypuściły atak i zajęły ważny punkt strategiczny.

Oddziały rządowe otworzyły na- stępnie ogień artylerii i karabinów maszynowych, na który powstań- cy odpowiedzieli silnym ogniem.

Na froncie Escorialu sytuacja bez zmian.

Dążenie do wspólnego frontu w Chinach

SZANGHAJ. (PAT.). Według wiadomości z dobrych źródeł, w wojskach Ciang-Sue-Lianga i Hang-Fu-Czena, stacjonowanych w Sian-Fu, daje się zauważyć wzrastające wzburzenie. Przewo- dcy ruchawki domagają się utwo- rzenia Rządu wspólnego frontu, obejmującego wszystkie partie, a w tej liczbie i komunistów. Jest

rzeczą możliwą, że Nankin bę- dzie zmuszony pójść na drogę re- presji.

Gubernator wojskowy prowincji Konan, sąsiadującej z prowincją Szan-Si, przeniósł kwatery głów- ną do miejscowości Loyang, poło- żonej na linii kolejowej Lunghi- Sian-Fu.

Na co im przyszło?

Cenzur rasowy dla śmieciarzy

BERLIN. (PAT.). W Niemczech zachodnich zbieracze odpadków otrzymać mają specjalne opaski.

Zbieracze ci mogą być wyłącznie pochodzenia aryjskiego.

Stalin ma zostać prezydentem Z.S.S.R.

PARYŻ. (PAT.). Dziennik „Ma- tin” donosi, że na skutek uchwalenia nowej konstytucji sowieckiej, stwarzającej urząd jednego pre- zydenta Związku Sowiektów, w kołach moskiewskich wysunięty został jakoby projekt obrania Sta- lina, który dotychczas ma tylko ty- tuł generalnego sekretarza partii komunistycznej, na prezydenta

stałego. Dotychczasowi prezy- denci republik związkowych, któ- rych było dawniej 7, a obecnie na podstawie nowej konstytucji ma być 11 i którzy pełnili dotychczas kolejno funkcje prezydenta zwią- kowego, mieliby pozostać w cha- rakterze wiceprezydentów przy Stalinie.

Testamenty Nulla i Caroliego

MEDIOLAN. (PAT.). Przy po- rządowaniu archiwum miejskiego w Bergamo odnaleziono własno- ręczne testamenty dwóch tamtej- szych obywateli, którzy w powsta- niu 1863 roku oddali swe życie za sprawę polską, a mianowicie Fran-

cesco Nulla, poległego w bitwie pod Krzykawką i Luigi Caroli, zmarłego w lochach syberyjskich. Oba testamenty sporządzone zo- stały w 1863 r., przed wyjazdem do Polski.

Rozszerzenie paktu bułgarsko-jugosłowiańskiego

BUKARESZT. (PAT.). Z po- wodu urzędowych wiadomości z Białogrodu, zapowiadających bli- skie zawarcie paktu przyjaźni buł- garsko - jugosłowiańskiej, koła rządowe rumuńskie wskazują, iż Bułgaria chciałaby natychmiast

zawrzeć podobne paki z Rumu- nią i Grecją, przed tym jednak od- będą się zapewne rokowania w sprawie wzajemnego traktowania mniejszości narodowych: bułgar- skiej w Rumunii i rumuńskiej w Bułgarii.

Negus jedzie do Palestyny

JEROZOLIMA. (PAT.). Prasa a- rab ska donosi, że do Palestyny przy- być ma negus abisyński Haile Se-

lassie z rodziną. Negus spędzić ma w Jerozolimie święta Bożego Naro- dzenia starego stylu.

Hitlerowcy schodzą na pogan

BERLIN. (PAT.). Jak donosi „Das Schwarze Korps” ks. pro- boszcz Hansche z gminy Gross- Mutz (Kurmark) wystąpił z orga- nizacji narodowo - socjalistycznej (NSW). „Das Schwarze Korps” przytacza motywy tego wystąpie- nia. Ks. Hansche wyraził pogląd, że „światopogląd narodowo-socja- listyczny rozwija się w kierunku coraz bardziej antychrześcijańskim i wrogim Chrystusowi. Jako objaw tej ewolucji proboszcz przytoczył fakt, że zakazano ostatnio wysta- wiania publicznie puszek do ofiar na misje chrześcijańskie wśród po- gan.

BERLIN. (PAT.). W pierwszym numerze „Stuermara” na rok 1937 Juliusz Streicher zamieszcza arty- kuł pod tyt. „Unser Glaube”. Autor oświadcza, że „naród niemiecki zdążył jeszcze znaleźć w porę od- powiedniego lekarza i wybacę— Adolfa Hitlera”. Artykuł kończy się następującym wyznaniem wiary: „Wierzymy w posłannictwo krwi niemieckiej. Wierzymy, że nie skoń- czy się w mroku pobógosławioną przez Boga cudowna droga, którą kroczy naród niemiecki w trzeciej Rzeszy. Wierzymy w ostateczne zwycięstwo narodu niemieckiego i tym samym w zbawienie całej nie- żydowskiej ludzkości”.

Mowa dosłownie przełożona z niemieckiego

TOKIO. (PAT.). Agencja Domei donosi, że z okazji Nowego Roku premier Hirota ogłosił do narodu japońskiego odezwę, w której wy- raża zadowolenie, że wzięły przy- jaźni, łączące Japonię z innymi narodami, uległy wzmocnieniu w ciągu ubiegłego roku.

Premier występuje następnie przeciwko działalności Kominter- nu, wobec której naród japoński musi powziąć pewne zarządzenia, gdyż „duch Kominternu jest sprze- czny ze strukturą narodową Japo- nii, jej kulturą i cywilizacją i może mieć katastrofalne wpływy na losy pokoju światowego”. Ode- zwa stwierdza, że ponieważ dzia- łalność Kominternu kierowana by-

ła ostatnio głównie przeciwko Japo- nii i Rzeszy Niemieckiej, zawar- ty został pakt japońsko - niemiec- ki, który ma jedynie na celu umo- żliwienie powzięcia ofensywnych zarządzeń przeciwko działalności Kominternu. Premier przypomina, że pakt pozostaje otwarty dla wszystkich państw, które są zagro- żone przez akcję komunistyczną.

Odezwa kończy się wyrażeniem przekonania, iż żaden człowiek świadomy sytuacji światowej, nie może nie doceniać słusznych in- tencji Japonii, prowadzącej walkę o panowanie nad światem i pokoju we- wnętrznego i zewnętrznego w wy- pełnieniu misji, przypadającej im- perium Wschodzącego Słońca.

O słuszny stosunek do żądań robotniczych

Nie potrzeba już chyba przytaczać liczb z „Małego Rocznika Statystycznego” i przekonywać ich ponurą wymową o obecnym położeniu robotników w Polsce.

Place w Polsce są na poziomie głodowym. Bezrobocie całkowite i częściowe kładzie się całym swym ciężarem na barki robotników. Warunki pracy w warsztatach i na fabrykach urągają wszelkim wymogom higieny. Bezpieczeństwo pracy — pod znakiem złym we wszystkich gałęziach pracy.

Już nie zła, a wprost straszne są warunki mieszkaniowe robotników. Gnieżdżą się ludzie razem w mieszkaniach jedno i dwuizbowych, nie mają łóżek ani żadnych warunków higieny, bo nie ma w lokalach ustępów, zlewów. Pokoje są ciemne i wilgotne. Wśród robotników rozwija się straszny wróg — gruźlica i inne choroby groźne, podcinające życie następnych pokoleń.

Mówił słusznie p. Minister Kwiatkowski na Naradzie Gospodarczej o „dwóch Polskach”: A i B, o Polsce zachodnio-południowej i o Polsce północno-wschodniej. Jedną jest krajem przemysłu, drugą jest krajem nędzy. Pozwalamy sobie zmydyfikować to porównanie, stwierdzając, że w każdym z kątów Polski istnieją tuż obok siebie „dwie Polski”. Rzeczywistość ponura Polski robotniczej i tej drugiej Polski, nielicznego grona ludzi zadowolonych i sytych.

Sytuacja gospodarcza kraju polepsza się. Mówią o tym komunikaty radiowe. Głosi to wydawnictwo „Instytutu Konjunktury i Cen”. Poprawiła się sytuacja wielu gałęzi przemysłu.

Odczuli to robotnicy pracujący i zaczynają domagać się podniesienia płac i świadczeń, zawarcia umów zbiorowych. Polepszenie warunków pracy. Pozwoliłoby to niejednej rodzinie robotniczej przenieść się do lepszego lokalu lub poczynić zakupy niezbędnych, wydanych ubrań, bielizny. Innym pozwoliłoby to zapłacić wpisowe w szkołach za dzieci, które z biedy dziś korzystają z nich nie mogą.

I oto te słuszne żądania traktowane są przez wiele, zbyt wiele jeszcze czynników w Polsce, jako rzeczy niesłuszne i dowody buntowniczych skłonności robotników. Najłatwiej jest rozstrzygać wszystkie najbardziej skomplikowane zagadnienia krzykiem: „policja, na pomoc”. „Kramola” się szerzy — trzeba ją stłumić i przegasić.

Głód i nędza są podłożem i pożywką antysemitkiej agitacji, uprawianej przez endecję. Świeca ci polscy hitlerowcy, przed oczami mieszczactwa i mas robotniczych chłopskich — posadami, stanowiącymi, przedsiębiorstwa mi, które możnaby „żydotw” odebrać i oddać je ludności polskiej.

Złe czynią ci wszyscy, którzy nie chcą zrozumieć, że w okre-

ślesie polepszającej się koniunktury — muszą ulec zmianie na lepsze obecne warunki pracy i straszne warunki życia. Kiepska to polityka, która stawia tylko i wyłącznie na forsowane przez Lewiatana zasady kapitalizacji i jeszcze kapitalizacji. A klasie robotniczej „poprawia” warunki jedynie wtedy, gdy będzie miała więcej dni pracy. A więc „dajcie nam gospodarować przy obecnych warunkach pracy i płacy”.

Doświadczenie wielu krajów nauczyć już przecież winno, że takie drogi nie istnieją. Machnięto ręką na takie metody poprawiania sytuacji w Stanach

Zjednoczonych, we Francji i w szeregu innych krajów. Polska nie może tego błędu powtarzać.

Stanowczo za mało jest stawiać dziś wszystko na modną teraz pomoc zimową dla bezrobotnych. To jest bardzo ważne. Ale bardzo na czasie byłoby stwierdzenie przez czynników odpowiedzialnych, że nie chcą przeszkadzać tej części klasy robotniczej, która ma pracę, w jej walce o polepszenie sytuacji, o podciągnięcie jej do jakiegoś ludzkiego poziomu.

I to nietylko okazać słowem, ale i czynem.

ANTONI ZDANOWSKI

Hiszpania walcząca Dzień Bożego Narodzenia na Monserracie

Francuski prawnik „Matin” za komunikował w numerze z 24 grudnia, że Prezydent Republiki hiszpańskiej Manuel Azana uwieczniony jest przez anarchistów w dawnym klasztorze na Monserracie i nie wolno mu opuszczać tego miejsca pobytu. Oczywiście nikt nie bierze już dzisiaj wiadomości z Hiszpanii, podawanych przez „Matin” (jest to pismo prawniczych adwokatów francuskich) na serio, jednak kiedy wpadła mi ta notatka do rąk, zdziwiłem się mimo wszystko, że pismo, które pretenduje bądź co bądź do pewnego stanowiska w prasie, pozwala sobie na podawanie wiadomości, nie wiarygodność których może być dowiedziona w każdej chwili. Dla mnie wiadomość ta miała jeszcze szczególne znaczenie, ponieważ przypadek chciał, że dzień Bożego Narodzenia spędziłem na Monserracie i byłem obecny w chwili wejścia Prezydenta, jego żony i sekretarzy do Barcelony. Ta właśnie okoliczność uniemożliwiła mi niestety, audyencję u Prezydenta, który w sposób bardzo uprzejmy kazał mi zakomunikować, że przy mnie dziennikarzy w Barcelonie. Zaraz po jego odejściu na naszą prośbę zwiedzenia klasztoru została mi oprowadzić po całym gmachu, nie wyłączone prywatnych pokoi Prezydenta, które urządzone są „ad hoc”, ale robią bardzo „mieszkalne” wrażenie; widok z nich na otaczające góry jest tak niezwykle piękny, że zrozumiałem natychmiast, czemu Manuel Azana, po przyjeździe swym do Barcelony, obrał sobie za siedzibę ten właśnie klasztor, a nie rozmaite pałace i wille, które mu zostały przez „Generalidad” katalońską zaofiarowane. Tutaj, w ciszy „klasztornej” i wobec potęgi i piękna natury ten mądry i filozoficznie usposobiony państwo wiec ma możliwość powzięcia dalszych decyzji i dokładnego rozważenia sytuacji ukochanego przezeń kraju. Od Barcelony i dzieli go jedna godzina jazdy samochodem i, jak mi tutaj mówiono, bardzo często do Barcelony jeździ a od czasu do czasu przez Barcelonę do Walencji, gdzie wtedy w jego obecności odbywają się posiedzenia Rady Ministrów. Na Monserracie cieszy się wielką popularnością.

Opowiada nam o tem nasz prze-

wodnik po wielkim i pięknym gmachu klasztoru, z którego 200 jego dawnych mieszkańców, Benedyktynów, odjechało dobrowolnie na piąty dzień wojny domowej. „Generalidad” katalońska obeszła się niezwykle z tym klaszorem” powiada przewodnik nasz; „odrazu zostały tu przysłane strażnicy i poczynione zostały wszelkie zarządzenia, aby nic nie zostało uszkodzone ani w klasztorze, ani w kościele i aby nikomu z mieszkańców nie stała się żadna krzywda”. Rzeczywiście nie tu nie zostało uszkodzone i nietylko pokoje są w tym samym stanie w jakim były, ale niezwykle bogata biblioteka, piękne zbiory obrazów, muzeum archeologiczne, i wszystkie pracownie — drukarnia, fabryka likierów, stolarskie i ślusarskie warsztaty itd. itd. — są nieknie. Kiedy przychodzimy do drukarni, przewodnik nasz ożywia się niezwykle i zaczyna objaśniać nam każdą z kolei maszynę. Nasuwa się nam pytanie, czy pracował w tej drukarni i okazuje się, że rzeczywiście tak było.

„A więc znacie klasztor już z dawnych czasów?”

„O, tak”.

„Jak dawno?” pytamy z dziennikarską niedyskrecją.

„Od piętnastu lat” odpowiada i uśmiecha się w ten sposób, że już nie można wątpić.

„Ale pytamy ostrożnie: „I nigdy, towarzyszu, nie przyszło ci na myśl wstąpić do zakonu?”

Jestem mnichem z zakonu Benedyktynów” odpowiada jaknajspokojniej, a wobec naszego zdziwienia, dodaje „Pozostałem tutaj na

Ustąpienie kierownika sowieckiego przedstawicieli handlowego w Polsce

Odwołany przez Rząd sowiecki dotychczasowy kierownik przedstawicielstwa handlowego Z.S.S.R. w Polsce, Tamarin, mianowany został torpedem Sowietów w

Złoty skarb w Porcie Artura

Rząd japoński wysłał do Portu Artura delegację, składającą się z wojskowych i uczonych, którzy mają odszukać miejsce oraz wykopć ukryty rzekomo przez ostatniego rosyjskiego komendanta tej fortecy gen. Stesla skarb w złotych monetach oraz w złotych sztabach wartości 50 milionów jenów.

Od stycznia bowiem 1905 roku uporczywie utrzymuje się pogłoska, że gen. Stesel, ostatni komendant rosyjski tej nadmorskiej fortecy w wojnie rosyjsko-japońskiej przed poddaniem fortecy w dniu 2 stycznia Japończykom, zakopał wszystko posiadane złoto w ziemi, w nadziei, że gdy niewycieczona armia carska odbierze Port Artura, skarb wróci w ręce rosyjskie. Jak wiadomo, wojna zakończyła się sromotną klęską carskiej Rosji i

ani gen. Stesel, ani żaden inny wojskowy rosyjski do Portu Artura już nie wrócił, chyba jako prywatny turysta.

Port Artura bronił się przed oblegającymi go Japończykami przez 210 dni. Zdawało się, że to orle gniazdo, położone na stromej skale, jest nie do zdobycia i długotrwała obrona Portu Artura była jedyną jasną plamą na ciemnym tle tej wojny, gdzie Rosję spotykało niepowodzenie po niepowodzeniu, klęska po klęsce.

W Porcie Artura znalazła schron ta część floty rosyjskiej, której udało się uciec przed pogromem rosyjskiej marynarki na wodach Dalekiego Wschodu i chociaż flota ta była ułuruchomiona przez celowo zatopione w samym wejściu do portu stare statki (brandy) japońskie, to jednak doprowadzona do końca skuteczna obrona Portu Artura uratowała te jednostki bojowe przed dostaniem się w ręce Japończyków.

Po kapitulacji Portu Artura generał Stesel stanął przed sądem wojennym, który skazał go na śmierć, ale ułaskawił. W opinii jednak rosyjskiej przeważało zdanie, że Port Artura mógł się jeszcze długo bronić i obronić, gdyby nie to, że Japończycy przekonali gen. Stesla brzęczącymi argumentami... Pewne jest, że na radzie wojennej, odbytej przed kapitulacją uchwała o poddaniu fortecy nie przeszła jednogłośnie, lecz większością głosów.

W ręce Japończyków jako łup wojenny dostała się cała flota, która schroniła się do Portu, bardzo duży tabor kolejowy, armaty, broń ręczna, amunicja i wielkie zapasy żywności. Gen. Stesel chciał przynajmniej uratować skarb w złocie i według legendy, krążącej dookoła tego skarbu, ukrył on go w Smoczych Górach w pobliżu Portu Artura.

W obrębie miasta nie sposób było ukryć tak wielki skarb, gdyż w Porcie Artura — tak przynajmniej zapewniali dowódcy fortecy — roilo się od Mongołów i Chińczyków, rzekomo szpiegów japońskich. Pewnej tedy nocy z Portu Artura wyruszyło pięć set, którymi kierowali zaprzysiężeni oficerowie. Sanie odjechały w nieznany kierunek. Dopiero rankiem, kiedy widziano powracające sanie kierowane przez zaufanych oficerów sztabu gen. Stesla, po fortecy, w której przebywano już o bliskiej kapitulacji, gruchnęła wieść o wywiezionym złocie.

Tymczasem lata mijały. O odebraniu Portu Artura od Japończyków nikomu nie śniło się. Wybuchła wojna światowa, a w rok po wybuchu wojny umarł smutnej pamięci bohater obrony Portu Artura, który tajemnicę ukrytego skarbu zabrał z sobą do grobu, nazwisk zaś pięciu oficerów legenda o skarbie nie zachowała.

W roku 1933 Rząd japoński otrzymał od zamieszkałego w Szanghaju Rosjanina, b. oficera armii carskiej propozycję wskazania miejsca zakopanego skarbu. Chociaż wiek tego eks-officera był taki, że mógł on być jednym z obrońców Portu Artura, to jednak Rząd japoński zlekceważył tę ofertę. Również w rosyjskiej prasie emigracyjnej w Paryżu od czasu do czasu pojawiały się pogłoski o zakopanym skarbie.

Jeżeli Japończycy teraz poważnie zajęli się tą sprawą, to możliwe jest jedno z dwójga: albo jeden z pozostałych przy życiu pięciu oficerów zdradził im tajemnicę albo też sami Japończycy uwierzyli w legendę o skarbie i podejmują poszukiwania, bo bądź co bądź 50 milionów jenów w złocie to coś takiego, co warto jest zachować.

Z Łotwy

Otrzymałem list z Łotwy i dzielę się z czytelnikami niektórymi wiadomościami.

Łotwa, jak wiadomo, znajduje się pod strasznym uciskiem faszystowskim. Partie są rozwiązywane, rządzą dyktator Ulmanis. Prasa niezależna unicestwiona: wychodzi kilka łotewskich rządówek, dziennik niemiecki i rosyjski dziennik „Siewodnia” — niegdys „liberalny”, obecnie umizgający się do rządowych faszystów.

Partie są rozwiązywane. Partia socjalistyczna prowadzi pracę nielegalną. Obok niej istnieje kilka innych organizacji robotniczych nielegalnych. Więźniów politycznych jest obecnie około tysiąca.

Nastroje robotników są oczywiście bardzo opozycyjne. Tem bardziej, że zarobki spadły ostatnio o 20 — 30 proc. — tak ze względu na dewaluację, jak na wszelkiego rodzaju „składki”, rzekomo „dobrowolne”, nacisk pracodawców na bezbronnych robotników etc. Robotnicy są zmuszani do chodzenia na przeróżne urzędowe faszystowskie uroczystości całymi

fabrykami, przyczem władze starannie rejestrują, kto był na uroczystości, a kto nie. Wśród chłopów nastroje opozycyjne silne, ale nie tak jednolite, jak wśród robotników. Znaczna część chłopów stoi na gruncie walki o demokrację.

Pod względem ustrojowym Rząd Ulmanisa zmierza ku wzorom włoskim, — tworzy się przeróżne „izby” i t. d.

Tow. Bruno Kalnin, kierownik Związku Sportowego, b. sekretarz centralnego Komitetu partii, został przed miesiącem wypuszczony z więzienia po dłuższym pobycie. Podobno ma na wiosnę składać ostateczną egzamin na uniwersytecie. Starzy Kalninowie, Paweł i Klara, również przebywają w Rydze. Paweł Kalnin, b. marszałek Sejmu, przebywał w więzieniu znacznie krócej od syna.

Wszystkim naszym starym znajomym łotewskim przesyłamy serdeczne uściski dłoni i życzenia noworoczne.

K. Cz.

Przeszło 10.000 niezatrudnionych kandydatów na nauczycieli

Według urzędowych danych, w roku szkolnym 1935/36 wskutek naturalnego ubytku zwolniło się 1.588 stanowisk nauczycielskich w szkolnictwie powszechnym; w 1936/37 roku budżet zezwalał na przyjęcie 2.000 nowych nauczycieli, przewidywano normalny ubytek 1.500. Zatem w r. 1936/37 można zatrudnić ogółem około 3.500 nauczycieli. W maju 1936 r. było 2.041 kandydatów po bezpłatnej praktyce, których jeszcze nie zatrudniono. Nadto oczekuje na pracę dużo kandydatów z lat 1928 i później.

Do zatrudnienia w 1936-37 r. zakwalifikowano wszystkich nauczycieli po praktyce, nadto mężczyzn z okresu 1928 — 1932 r. i kobiety z okresu 1928 i 1929 r.

Na przewidywaną w ciągu 1936/37 r. liczbę około 3.500 nowych stanowisk nauczycielskich, do 31 października r. b. zatrudniono 1.821 kandydatów z praktyką i 1.189 bez praktyki. Ostatnia statystyka wykazuje

Teheranie. Kierownictwo przedstawicielstwa handlowego Sowietów w Polsce powierzono czasowo radcy Eichenwaldowi.

O. Cordobano.

Kontrola wejściowa na wyższych uczelniach

Jak już donosiliśmy, dziś wznowione zostają wykłady i zajęcia praktyczne na większości wyższych uczelni w stolicy. Dla uniknięcia niepożądanych incydentów

utrzymana będzie narazie kontrola wejściowa i od akademików, przekraczających bramy uczelnie, wymagane będzie przedstawianie legitymacji.

Zbiórka Funduszu Obrony Narodowej

Sekretariat Funduszu Obrony Narodowej podaje do wiadomości swoim ofiarodawcom, że notatka, która się ukazała w kilku stołecznych dziennikach w dniu 28 i 29 grudnia 1936 r., jakoby F. O. N. przerwał akcję zbiórki na dobrożenie naszej Armii jest nie prawdziwa i przez F. O. N. niepodana.

Sekretariat F. O. N. zawiadamia, że ofiary gotówkowe nadal przyjmuje P. K. O. konto czekowe Nr. 6. Papiery wartościowe należy składać na rachunek depozytowy w Banku Polskim oraz ich

oddziatach na terenie całej R. P. lub w P. K. O.

W szeregu ofiar, składanych tak ofiarnie przez poszczególne instytucje na Fundusz Obrony Narodowej — przybywa nowa cenna ofiara, świadcząca o zrozumieniu potrzeby chwili i wysokim uświadomieniu patriotycznym ofiarodawców.

Sumę 111.500 zł. zadeklarowali Rada i Pracownicy Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w Warszawie, ul. Kopernika 36/40.

Drzwi, które się same otwierają

Inżynier H. R. Raymond z New Britain w stanie Connecticut zgłosił do urzędu patentowego nowy mechanizm, otwierający i zamykający drzwi. Mechanizm ten polega na wykorzystaniu komórki selenowej, która w chwili, gdy w promieniu seleny pojawia się jakas postać, włącza prąd elektryczny, otwierający drzwi. Nowy przyrząd do automatycznego otwierania drzwi wypróbowano w różnych lokalach miasta, ciesząc się dużą frekwencją. Działanie komórki selenowej nie zawiodło ani

razu. Inżynier Raymond zapytany co mu nasunęło pomysł wynalazku, oświadczył, że często obserwował odzwierciadlenia banków, hoteli, teatrów i t. p. męczą się przy otwieraniu ciężkich drzwi. Postanowił im ułatwić pracę i przemysłując nad tym zagadnieniem, wpadł na pomysł wykorzystania komórki selenowej. Cały kłopot z tym, że z chwilą wynalezienia automatycznych drzwi, odzwierciadlenia się wogóle zbędni.

Groźny cień Hiszpanii nad Europą

Rząd hiszpański grozi izolacją „Trzeciej” Rzeszy

bombardowaniem niemieckich okrętów wojennych

Awantura hiszpańska zakończy się klęską Hitlera

DWIE PROWOKACJE NIEMIECKIE

Reuter donosi z Berlina: Ministerjum propagandy potwierdza, że dotychczas były już dwa incydenty na morzu, wywołane przez flotę wojenną niemiecką. W jednym wypadku krążownik „Königsberg” zaatakował na wodach baskijskich i zatopił parowiec „Soton”. W drugim wypadku pancernik „Graf Spee” zagarnął parowiec „Aragón”. Ten ostatni incydent zaszedł na wodach południowych hiszpańskich.

INCYDENT ZE STATKIEM FRANCUSKIM

Agencja Havasa donosi z Bafonny: Statek francuski znajdujący się w odległości 5 mil od Evanchove był ścigany przez trzy powstające okręty wojenne hiszpańskie, które dały doń ponad 20 strzałów armatnich.

Zawiadomiona o tym wypadku eskadra hiszpańskich samolotów rządowych udała się natychmiast na poszukiwanie okrętów powstających.

OSTRZEŻENIE RZĄDU HISZPAŃSKIEGO

Ambasador hiszpański udał się w sobotę do brytyjskiego M. S. Z. w sprawie incydentu z parowcem „Soton”. W oświadczeniu, ogłoszonym przez ambasadora hiszpańskiego, ambasador zwraca uwagę, że wytworzyła się wskutek tego zajścia bardzo poważna sytuacja. Wobec tego Rząd hiszpański w obronie wolności żegluga-

statków handlowych jest zmuszony polecić swojej flocie, aby strzelała do okrętów, które będą zagrażały statkom handlowym.

ZARZĄDZENIA RZĄDU BASKIJSKIEGO

Biuro prasowe Rządu autonomicznego kraju Basków ogłasza w Paryżu następujący komunikat: Rząd kraju Basków w porozumieniu z Rządem Republiki hiszpańskiej zawiadomił Rządy krajów za przyjaźnionych, że dał rozkaz swoim siłom zbrojnym morskim, aby używały wszelkich środków dla zapewnienia bezpieczeństwa statków handlowych na wodach terytorialnych kraju baskijskiego. Jednocześnie Rząd baskijski zawiadomił, że kilka jednostek floty wojennej niemieckiej znajduje się w porcie Guetaria. Rząd baskijski nie ścierpi żadnego naruszenia praw międzynarodowych w żegludze.

LONDYN UWAŻA INCYDENTY ZA DOWÓD „NIEMIECKIEGO KOMPLEKSU NIŻSZOŚCI”

Incident niemiecko-hiszpański wywołany wskutek ataku krążownika „Koenigsberg” na statek hiszpański „Soton” nie wywołał w rządowych kołach brytyjskich większego wrażenia. Czynniki rządowe w Londynie są zdania, że zajście to jest ponownym dowodem niemieckiego kompleksu niższości, wskutek którego Niemcy są wciąż w obawie, że prestiż ich może uciec. W kołach tych

przesadna niemiecka troskliwość o utrzymanie prestiżu krytykowana jest zarówno z racji tego zajścia, jak i równocześnie z racji represji, podjętej przez Rząd niemiecki, a mianowicie odmowy paszportów dla księżniczek Lippe-Detmold, które wyjechać miały do Hagu na ślub kuzyna swego ks. Bernarda zur Lippe Biesterfelda z holenderską następczynią tronu księżniczką Julianną. O tym incydencie piszemy na innym miejscu.

A na froncie armia ludowa bije faszystów

Z kół Rządu hiszpańskiego komunikują, że na froncie Guadaluara wojska republikańskie zajęły miejscowości Albanque, Alguer i Mirabueno. Dzienniki wskazują, że ogółem na tym odcinku wojska rządowe posunęły się o parę kilometrów naprzód i podkreślają doniosłość tej operacji. Po zajęciu przez wojska rządowe wskazanych miejscowości, powstańcy rozpoczęli zaciekle kontratak, poparty przez czołgi i kawalerię niemiecką. Maurowie i legionści gen. Franco posunęli się do pierwszych budynków zajętych przez milicję rządową. Ogień moździerzy i karabinów maszynowych powstańców nie wywarł na wojskach rządowych wrażenia i stawili one dzielnie opór. Walka trwała kilka godzin. Przybyli wówczas samoloty rządowe i ogniem z karabinów maszynowych zdzieliły nacierającego przeciwnika, który w nieładzie cofnął się, porzucając licznych poległych i sprzęt wojenny.

Polska wyprawa w ślóp masywów Nevados w Andach

Członkowie 2-ej wyprawy w sokogórskiej w Andy donoszą nam:

„W dniu 10 grudnia wyprawa odjechała z Buenos Aires w dwóch grupach: pierwsza udała się wprost do miejscowości Tinogasta, ostatniej stacji kolejowej na drodze wyprawy, odległej od Buenos Aires o 1½ tys. km, druga natomiast wyruszyła do Caturci (stolicy stanu tej samej nazwy), aby od Rządu prowincjonalnego uzyskać niezbędne pozwolenia na wyprawę. W dn. 18 grudnia wszyscy uczestnicy wyprawy znaleźli się w Tinogasta i rozpoczęli przygotowania do organizowania karawany, która przeniosłaby ich ok. 160 km. dalej w górę, do ślóp najwyższych masywów Nevados. Niestety, w samym miasteczku nie znaleziono dostatecznej ilości mułów, więc resztę trzeba ściągnąć z okolicznych osad, wobec czego wyprawa zatrzymała się w Tinogasta, gdzie spędziła święta Bożego Narodzenia. Przystępując do wyprawy ruszyła już w górę, gdyż list datowany jest 20 grudnia.

Świat w zdarzeniach

ŚMIAŁA UCIECZKA Z WIEZIENIA

Z Dayton w St. Ohio donoszą: 10-u więźniów uciekło z więzienia stanowego w m. Montgomery, spuszczając się z trzeciego piętra po linie, zrobionej z kolder. Jeden z uciekinierów spadł i złamał sobie nogę, inni zbiegli bez śladu.

ZGLAJCHSZALTOWANIE „BERLINER TAGEBLATT”

Zgodnie z zapowiedziami, jakie od pewnego czasu słycały było w berlińskich kołach prasowych, z dniem dzisiejszym dotychczasowy redaktor naczelny „Berliner Tageblatt”, znany publicysta Paweł Scheffer opuszcza swe stanowisko i wyjeżdża do St. Zjednoczonych w charakterze korespondenta. Kierownictwo redakcji obejmuje hitlerowiec p. Erick Schwarzer.

SAMOŁOT ZACZEPIŁ O DRZEWO

W sobotę na równinie Lomaso we Włoszech dwumotorowy samolot brytyjski zaczął się o drzewo morwo- we i rozbił się, powodując śmierć pilota. Zabitym okazał się właściciel samolotu Anglik baron Gerard Derlanger. W samolocie znalazłono parę nart. Jak się zdaje, pilot chciał lądować wskutek braku benzyny. Skąd i dokąd leciał bar. Derlanger nie ustalono.

TROCKI W DRODZE DO MEKSYKU

Według informacji dziennika „Universal” parowiec „Ruth”, na

Omawiając położenie Niemiec na tle rozwoju wydarzeń w Hiszpanii sprawozdawca dyplomatyczny „Manchester Guardian” czyni następujące uwagi.

Ogólne położenie

NIE JEST BYNAJMNIEJ KORZYSTNE DLA NIEMIEC.

Mimo obaw, aby prestiż ich nie ucierpiał wskutek porażki gen. Franco, Niemcy nie mogą jednak zaryzykować więcej na tym obszarze, na którym żadne żywotne

interesy niemieckie w grę nie wchodzi. Blisko 4 lata narodowo-socjalistycznej polityki zagranicznej pozostawiły Niemcy w równi

CAŁKOWITYM ODOSOBNIENIU,

w jakim były Niemcy w chwili ustanowienia dyktatury hitlerowskiej. Rok 1936 niezwykle krytyczny dla pokoju europejskiego o wiele bardziej, aniżeli ogólnie zdają sobie z tego sprawę. R. 1937 nie rokuję nadziei na zasadnicze zmiany. Ale mimo wojny w Hiszpanii daje się zauważyć pewna, może narazie tylko chwilowa poprawa, pewna konsolidacja sił, działających na rzecz pokoju. Poprawa ta spowodowana została głównie przez następujące okoliczności:

1) ściślejsze współdziałanie między W. Brytanią a Francją,

2) POWODZENIE, JAKIE NA OGÓŁ ODNIOŚŁ RZĄD BLUMA, PODCZAS GDY HITLER UCZEKIWAŁ, ŻE WE FRANCJI NASTĄPI PRZED KONCEM R. 1936 CONAJMNIEJ GWAŁTOWNY KRYZYS, O ILE NIE REWOLUCJA,

3) zanik wpływów hitlerowskich, 5) przywrócenie normalnych stosunków między W. Brytanią a Włochami,

6) ZDECYDOWANA I DEMONSTRACYJNIE POKOJOWA I DEMOKRATYCZNA POLITYKA RZĄDU ROOSEVELTA,

Ofiary białej śmierci nie zostały dotychczas odnalezione

Prace nad wydobyciem dwu zaginionych przez lawinę narciarzy pod Howerlą, trwające do późnego wieczora w sobotę, nie dały

7) wytrwałość, z jaką Polska utrzymuje swoje stanowisko w zbrojnej neutralności,

8) SKUTEKNA OBRONA MADRYTU,

9) ścisły związek między Czechosłowacją a Rumunią, 10) ścisły związek między Jugosławią a Bułgarią, 11) pewne osłabienie wpływów politycznych i gospodarczych Niemiec w środkowej Europie i na Bałkanach, 12) niepowodzenie w dążeniu do osiągnięcia korzyści przez narodowych „socjalistów” austriackich, 13) poprawa stosunków austriacko-włoskich oraz oziębienie się stosunków austriacko-niemieckich, 14) poprawa stosunków włosko-jugosłowiańskich,

15) FIASKO WEZWANIA HITLERA DO PODJĘCIA POWSZECHNEJ KRUCJATY ANTYKOMUNISTYCZNEJ. Apel ten nawet zawiódł w Finlandii, która z natury swej jest proniemiecka antykomunistyczna. Wogóle Finlandia i pozostałe państwa bałtyckie są nadal stanowczo przeciwnie temu, aby ulec wciągnięciu do koalicji antysowieckiej.

Jest wysoce nieprawdopodobnym — kończy dziennik — aby Niemcy mimo wzrastających trudności wewnętrznych podjęły w Hiszpanii szerszą zakrojoną akcję. Gdyby to uczyniły, to zaryzykowałyby bardzo wiele i musiałyby same to ryzyko ponosić.

Cały świat im się nie podoba

Awantura z Niemcami o małżeństwo księżniczki Julianny

HOLANDIA NIE CHCE SWASTYKI

Holenderskie biuro prasowe pisze w odpowiedzi na niemieckie głosy krytykujące taki, że podczas uroczystości książęcych zaręczyn były wywieszone, obok holenderskich, sztandary o barwach domu Lippe, zamiast sztandarów niemieckich:

„Dowiadujemy się ze źródeł dobrze poinformowanych, że swastyka uważana jest w Holandii za godło reprezentujące poglądy polityczne, które nie są podzielane przez większość narodu. Prócz tego przyszły małżonek następczyni tronu uważany jest raczej za księcia Lippe Biesterfelda, a nie za księcia niemieckiego”.

OBRAŻENI HITLEROWCY

Osoba księcia Bernarda zur Lippe Biesterfelda nie przestaje zajmować niemieckiej opinii publicznej. Od początkowych wyrazów sympatii, jakie słycały było pod adresem księcia, gdy wiadomym się stało o jego zaręczynach z księżniczką holenderską, odbijają jaskrawo dzisiejsze nastroje. Po antyhitlerowskich zajęciach w Holandii oczekiwano w Berlinie, iż książę jako Niemiec potępi zachowanie się pewnych kół holenderskich. Tymczasem książę Bernard odepierał się wyraźnie od Niemiec, oświadczając, że poczuwa się jedynie do państwa holenderskiego. Oświadczenie to przedrukowuje Niemieckie Biuro Informacyjne, do

dając krótką a chłodną uwagę, że „nie wymaga ono dalszych komentarzy”.

Według doniesień z Holandii, emigranci żydowscy z Niemiec organizują zbiorckę na dar ślubny dla młodej pary książęcej. Niemiecka prasa rządowa wyraża się o fakcie tym z najwyższym oburzeniem, atakując zarówno „macherów żydowskich, potępianych najostreż przez przyzwoitą część ludności”, jak i przyszłego księcia małżonka. „Voelkischer Beobachter” przypomina, że człowiek ten „kroczył również niegdyś w szeregiach ruchu, którego symbol stał się ostatnio w Holandii przedmiotem niesłychanej zniewagi”. Jak donosi prasa niemiecka, podczas nocy sylwestrowej nieznani sprawcy usunęli flagę ze swastyką z gmachu szkoły niemieckiej w Hadze.

NARZECZONY KS. JULIANNY NIE CHCE MIEĆ NIC WSPÓLNEGO Z HITLEROWCAMI

Urządowe holenderskie biuro prasowe ogłasza następujące oświadczenie: książę Bernard zur Lippe Biesterfeld nie życzy sobie, aby na jego cześć grano t. zw. pieśń Lippe - Detmold. Twierdzenie, że pieśń ta stanowi hymn księstwa Lippe — Detmold, jest fałszywe. Książę otrzymał obywatelstwo Holandii, czuje się Holendrem i wobec tego należy przy nim grać wyłącznie hymn narodowy holenderski.

Upadek Rządu rumuńskiego? Marsz. Averescu ma stanąć na czele nowego Rządu

W rumuńskich kołach politycznych mówi się o dymisji Rządu w najbliższych dniach, przy czym na pierwsze miejsce wysuwana jest osoba marszałka Averescu jako przyszłego szefa Rządu, do

którego weszliby również członkowie innych, mniejszych ugrupowań politycznych oraz ewentualnie osobistości, stojące poza partiami politycznymi.

Pogrzeb Miguela Unamuno

Pogrzeb Miguela Unamuno odbył się w sobotę w Salamance z największą prostotą. Za trumną szli dwaj synowie zmarłego pisarza, następca Unamuno na stanowisko rektora uniwersytetu w Salamance i szereg osobistości ze

świata literackiego. Ani na nabożeństwie żałobnym, ani na pogrzebie nie było żadnego przedstawiciela Rządu powstańczego. Zmarły pisarz, wbrew przewidywaniom nie pozostawił żadnego testamentu politycznego ani filozoficznego,

Kronika krakowska

Radio krakowskie

PONIEDZIALEK, 4 stycznia 1937

Godz. 6.30 Audycja poranna. 7.25 Kilka informacji. 7.30 Płyty. 11.57 Sygnał czasu. 12.03 „Uroczyste marze”. 12.40 Dziennik południowy. 14.00 Wiadomości gospodarcze. 14.05 Płyty. 15.00 Wiadomości gospodarcze. 15.15 Koncert. 15.30 Płyty. 15.55 „Przygoda Shirley”. 16.15 Skrzynka językowa. 16.30 Koncert. 17.00 „Co Polska wniosła do kultury”. 17.15 Koncert solistów. 17.50 „Podbiegu no we zwierzątko w tatrzańskim stawie”. 18.00 Pogadanka aktualna. 18.10 Wiadomości sportowe. 18.16 Wiadomości sportowe. 18.20 Recital fortepianowy. 18.50 „Solyt w gromadzie”. 19.00 Audycja żołnierska. 19.30 Koncert. 20.45 Dziennik wieczorny. 21.00 „Z epoki nagiej duszy”. 21.30 Koncert chóru „Związku chłopców z Turyni”. 22.00 Koncert symfoniczny.

Repertuar

BAGATELA. Rewia „Z Nowym Rokiem” i film „Żona dwóch mężów”.

Dyżury lekarzy

Dnia 4-go stycznia — noc.
Dr. Abend Wiktor — Lwowska 19, tel. 160-99.
Dr. Doening Tadeusz — Arianśka 9, tel. 107-61.
Dr. Stern Natan — Stradom 27, tel. 178-25.
Dr. Osiek Bernard — Rynek Gł. 24, tel. 141-68.

Co grają w kinoteatrach

ADRIA: „Tredowata”.
ATLANTIC: „Bohater” i „Jęz sokoła tańczy walc”.
APOLLO: „Szandar”.
DOM ZOŁNIERZA: „Biały staw”.
PROMIEN: „Czardasz — tokaj — miłość”.
STELLA: „Rozwód z przeszłości”.
WANDA: „Skowronek”.
SWIT: „Będzie lepiej”.
UCIECHA: „Lekkoduch”.

O podniesienie stanu dróg w Polsce

We wskazówkach, jakie MSWewn. udzieliło podległym władzom nadzorczym w sprawie ustalania i zatwierdzania zamierzeń budżetowych związków samorządowych na r. 1937/38, traktując podniesienie stanu dróg w Polsce, jako sprawę pierwszorzędnej znaczenia w ogóle, Ministerjum uważa za konieczne, aby przy opracowywaniu programu robót drogowych przez zarządy gmin wiejskich i wydziały powiatowe na r. 1937/38 były, w miarę możliwości, uwzględnione drogi o trwałej nawierzchni, mające stanowić połączenia siedzib urzędów gminnych z traktami bitymi. Dla budowy tych dróg należy w jak najszerszym miarze wykorzystać świadczenia w naturze na podstawie ustawy z dn. 26 marca 1935 r., jak również zużytkować zbierany na polach kamień narzutowy. Jeżeli chodzi o po-

prawę stanu dróg w miastach wydzielonych z powiatowych związków samorządowych, wniesiony do Sejmu projekt ustawy o budowie i utrzymaniu dróg do poboru samorządowego podatku drogowego. Uprawnienie to będzie miało znaczenie zwłaszcza dla tych miast, na obszarze których znajduje się większa ilość nowowzniesionych budowli, bądź też które pobierają dodatek do państwowego podatku od nieruchomości w niewielkiej wysokości. Część wydatków drogowych zatem będzie mogła znaleźć pokrycie w tym nowym źródle podatkowym.

Robotnicy popierają swoje pismo

SZTAFETA ROBOTNICZA

Edward Hryniewicz

Zadania, metody i formy działalności proletariackich stowarzyszeń

W związku ze zbliżającym się kongresem Z. R. S. S., cyklem artykułów tow. E. Hryniewicza, kierownika wydziału wychowawczego Zarządu Głównego, — zagajamy dyskusję przedkongresową na tematy wychowawcze.

Tezy i sformułowania zawarte w tych artykułach, a będące próbą syn tezy doświadczeń robotniczego ruchu sportowego, są wyrazem osobistych poglądów autora.

Redakcja

I. ZADANIA

Ogólnie przyjęto się stawianie wychowaniu fizycznemu celów nie liczących się z warunkami współczesnego życia. Rezultat wychowania byłby z reguły daleki, a często wręcz przeciwny do wyidealizowanego celu.

Człowiek organizacja robotnicza, z ruchu sportowego w Polsce, ZRSS, w oparciu o teoretyczny dorobek międzynarodowy, próbowała jedynie określić praktyczną przydatność wychowania fizycznego dla urzeczywistnienia celów społecznych proletariatu. Nie przypisywano wychowaniu fizycznemu tak wszechstronnych, możliwych na wet powiedzieć magicznych właściwości, jak czynią to ideologowie sportu ogólnego.

Przyjęto pogląd, że środki oddziaływania fizycznego, sprawdzają się do a) ogólnie - higienicznych, jak klimat, odżywianie, oraz b) do oddziaływania na organizm ludzki przez ruch. Środki te nie zawsze są dostępne dla proletariatu łącznie. Stosowane zaś rozdzielnie nie prowadzą do tych celów, które wykoncypowała teoria; mianowicie do Zdrowia, Sprawności, Dzielności, Piękna (praktyczność, w. f. w tych warunkach jest absurdalne).

Warunki bytu większości społeczeństwa, odegrały rolę korektora zwięzającego planowany zasięg wych. fiz. Objęło ono tylko tych, których stać na to, by się poddać obydwiom rodzajom środków wychowania fizycznego.

Obracając się tedy w granicach faktycznego zasięgu wych. fiz., spróbujmy je oszacować jako narzędzie wychowawcze.

Powstaje tu pytanie: czy można przez kształtowanie formy i treści ruchu oddziaływać wychowawczo. Nauka odpowiada: tak. Ale w granicach bardzo ogólnych. A więc: „otwiera przed nami możliwości wpływu na takie własności cielesne, jak: zdrowie, odporność i przy stosowanie do ściśle określonych warunków życia i działania. Oddziaływać możemy na cechy ogólnej sprawności w sensie siły, zwinności i wytrzymałości, współdziałać wreszcie możemy w nabywaniu automatyzmów, nawyków i celowych reakcji. Na tym się kończy zasięg ściśle rozumianych oddziaływań fizycznych - wychowawczych, poza tym o skutku wychowawczym decydować będzie już tylko

środowisko społeczne, które nabyte przez w. f. właściwości jednostki, starać się będzie wyzyskać dla celów przez się pożądanym” (podkr. moje).

W jaki sposób środowisko proletariackie ma wyzyskać wymienione wyżej właściwości?

Najpierw wypadnie ustalić, czy środowisko proletariackie ma świadomość jakiegoś odrębnego, jemu tylko odpowiadającego ustroju gospodarczego. Ustroju, któryby zaspakajał wszystkie tęsknoty i potrzeby tego środowiska? Wiemy, że świadomość taką ma i że ustrojem owym jest ustroj socjalistyczny (na myśli mam nie słowo „socjalistyczny”, lecz cechy konstytutywne określenia „ustroju socjalistycznego”).

Następnie, wypadłoby określić ideał wychowawczy, odpowiadający temu ustrojowi.

Historia rozwoju społecznego wskazuje na trzy etapy przekształcenia się ustroju kapitalistycznego w socjalistyczny. Etap pierwszy — to walka z władzą klasy robotniczej; drugi — to budownictwo socjalistyczne, przeważnie w jednym państwie otoczone przez siły wrogie. Te dwa etapy wyraźnie występują w Związku Sowieckim. Etap trzeci — to prawdopodobnie etap rozkrzewiania się socjalistycznej kultury i humanizmu.

W tym ujęciu, ideałem wychowawczym klasy robotniczej etapu pierwszego będzie bezkompromisowy bojownik, drugi — człowiek walki i wytężonej pracy, trzeci — człowiek panujący nad cywilizacją i wyznający kult człowieka.

Proletariat Polski, przebywa okres pierwszy. Wychowywanie bojownika, staje się tedy zadaniem klasowych instytucji wychowawczych. To też w ogólnym klasowym ruchu robotniczym, sportowi robotniczemu przypadło zadanie wyzyskania właściwości bojownika nabywanych dzięki wychowaniu fizycznemu, dla celów walki proletariatu o władzę. Ci uprzywilejowani z pośród proletariatu, którzy mogą uprawiać wychowanie fizyczne (sic!) są predystynowani do przodowania w walkach.

Najistotniejsza różnica pomiędzy metodami i formami wych. fiz. w ruchu robotniczym, a w sporcie ogólnym, t. zw. „burżuazyjnym” sprowadza się do dylematu: **jednostka czy grupa**. Różnica metod i form wypływa z różnicy zadań. Ruch robotniczy dąży do masowości poci, by wytworzyć ze stowarzyszenia grupę jaknajbardziej jednolitą, związaną ściśle z życiem oraz z celami klasy robotniczej i mającej powierzone sobie zadanie w ogólnej walce o nowy ustrój. Sport ogólny „wydziela” swych członków z masy społecznej, wyławia ich instynkt emulacyjny w walce wszystkich przeciw wszystkim.

kim, rozluźnia do ostateczności więzi grupowe, separuje i kultury jego jednostkowy. Niweczy w rezultacie dodatnie więzy grupowe, — jak na przykład moralność. Nie da się bowiem wytworzyć własnej „sportowej” moralności w konglomeracie bez oblicza społecznego, w szczególności przy odródkowym nastawieniu sportu.

D. c. n.

Chcesz jechać do Antwerpii?

Zapisz się do Ośrodka

W ciągu najbliższych dni zostanie skompletowana przy I Robotniczym Ośrodku Wychowania Fizycznego (Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 20) wzorowa męska i chłopska grupa gimnastyczna.

Do grupy tej już teraz są przyjmowane w sekretariacie Ośrodka zgłoszenia. (Codziennie w godzinach od 17 — 21).

Warunki przyjęcia: 1) Wiek od 12 — 24 lat. 2) Uprawianie przed tym przynajmniej w ciągu jednego

roku gimnastyki. (W szkole lub stowarzyszeniu). 3) Dobra postawa. 4) Dobry stan zdrowia.

Grupa wzorowa będzie ćwiczyła pod kierunkiem fachowego instruktora, przygotowując się do konkursów gimnastycznych, na których Sport Robotniczy wyłoni swą reprezentację na Olimpiadę w Antwerpii. Opłata 50 groszy miesięcznie.

Zapisy i informacje w sekretariacie Ośrodka, w godz. 17 — 19.

Dyżury członków Zarządu Głównego

Sekretariat Generalny Z.R.S.S. podaje niniejszym do ogólnej wiadomości dni i godziny urzędowania w Zarządzie Głównym Związku, ul. Czerwonego Krzyża 20, IV piętro pokój 62, tel. 231-95: Roman Błaszczak (sekretariat

rejestracyjny) — wtorki 18—19.

Kazimierz Domostawski (p. o. sekretarza generalnego i skarbnika) — czwartki 17—18.

Stanisław Herman (referent sportowy ZRK i sekretarz Komisji Organizacji Fundacji im. Jerzego Michałowicza) — wtorki 19 — 20.

Edward Hryniewicz (wyszkolenie i sprawy prasowe) — czwartki 17 — 18.

dr. Stefania Krygierowa (kobiety Wydział Sportowy) — środy 19 — 20.

Zofia Wilczyńska (sekr. posiedzeń) — wtorki 20—21.

Władysław Wilczyński (Gł. Wydział Techniczny) — wtorki 19 — 20.

Komunikat Z.R.S.S.

w sprawie rozgrywek szachowych

Główny Wydział Techniczny Z. R. S. S. podaje do wiadomości wszystkich klubów robotniczych, że rozgrywane w lokalu Jutrznia rozgrywki szachowe nie są traktowane jako mistrzostwa Warszawy i eliminacje do Robotniczej Olimpiady w Antwerpii.

Wobec powyższego eliminacje do ogólnych mistrzostw Polski i do reprezentacji olimpijskiej będą zorganizowane oddzielnie przez Zarząd Główny Z. R. S. S.

Czy nabyłeś już wydawnictwa Z.R.S.S.?

Już wyszedł z druku kalendarzyk robotniczego sportowca p. t. „Przyjacieli Młodych”. Na stu kilkudziesięciu stronkach zawiera bogaty i interesujący materiał, który może być wykorzystany w pracy każdego robotniczego sportowca.

Kalendarzyk przynosi szczegółowy terminarz imprez, kursów i obozów zamierzonych przez ZRSS. Pozatym szeregi cennych wskazówek z zakresu struktury i organizacji ruchu robotniczego a przede wszystkim organizacji młodzieżowych i całą kopalnię materiałów z zakresu spraw techniczno sportowych.

Całe opracowanie kalendarzyka cechuje zwięzłość podanych wiadomości przez co autorzy przy wyznaczeniu minimum miejsca mogli podać maximum informacji, obchodzących każdego działacza sportu robotniczego.

Cena kalendarzyka wynosi 60 gr.

Przypominamy o nabywaniu broszury tow. Hryniewicza o życiu, pracy i działalności dr. Jerzego Michałowicza.

Cena sprzedażna broszury wynosi 50 gr.

Robotnicze kluby niemieckie

zrzekają się na rzecz Z.R.S.S. swego przedstawicielstwa w Międzynarodówce

Arbiter Turn und Sportbund in Polen (Robotniczy Związek Sportowy w Polsce) należący jak wiadomo do Związku Robotniczych Stowarzyszeń Sportowych, jako jedna z jego części składowych, nadesłał do Zarządu Głównego Z. R. S. S. pismo, w którym rezygnuje ze swego stałego przedstawicielstwa w Międzynarodówce Sportowej oraz z delegatów na Kongres na rzecz Z. R. S. S.

Treść nadesłanego listu przedstawia się następująco:

„Nadzwyczajny Walny Zjazd Delegatów naszego Związku, odbył się w dniu 10 grudnia 1926 r. Po wyczerpującej dyskusji, biorąc pod uwagę, że kluby nasze należą do ogólnie - krajowej organizacji (Z. R. S. S.) na prawach autonomicznych, i że podwójna reprezentacja w Międzynarodówce jest zbędna, uchwaliliśmy zlikwidować odrębną „Arbiter Turn und Sportbund in Polen” a reprezentację interesów sportowców niemieckich na terenie Socjalistycznej Robotniczej Międzynarodówki Sportowej powierzyć Związkowi Robotniczych Stowarzyszeń Sportowych Rzeczypospolitej Polskiej.

Akta zlikwidowania naszego Związku przekazaliśmy wicepreze-

sowi Z. R. S. S. tow. Rochowiakowi.

Załączamy socjalistyczne sportowe pozdrowienia

(—) S. Franz. (—) A. Miron.

Należy podkreślić z dużym uznaniem inicjatywę tow. tow. sportowców niemieckich, którzy przez zlikwidowanie swego przedstawicielstwa w Międzynarodówce dali dowód dużego wyrobienia społecznego, przyczyniając się do usunięcia jednej z szeregu anomalii, gdyż oprócz ogólnie - krajowej organizacji sportowej jaką jest Z. R. S. S., łączącej robotników różnych na rodowości na terenie Polski, inne organizacje narodowościowe miały w Międzynarodówce swoje odrębne przedstawicielstwa.

I Kongres

Robotniczego Towarzystwa Turystycznego

Zarząd Główny R. T. T. zwołuje na dzień 6 stycznia 1937 r. Kongres Robotniczego Towarzystwa Turystycznego z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór Prezydium;
- 2) sprawozdanie ustępującego Zarządu Głównego i dyskusja;
- 3) wybór władz R. T. T.;
- 4) wnioski.

Kongres odbędzie się w Katowicach, w sali przy ul. Szopena Nr. 8. (Restauracja „Zgoda”). Początek Kongresu o godz. 10-ej rano.

W myśl art. XII Statutu RTT, dział w Kongresie biorą:

- a) delegaci Oddziałów w stosunku 1-go na 100 członków;
- b) delegaci Zarządów Okręgowych — po 1 delegacie na Okręg;
- c) członkowie ustępującego Zarządu Głównego.

Komunikując powyższe, Zarząd Główny zaznacza, że delegaci przybywający na Kongres winni zapatrzeć się w mandaty, potwierdzające ich prawo do reprezentowania oddziałów Oddziałów R. T. T.

Wiadomości Sportowe

Piłka nożna

CALE WOJ. STANISŁAWOWSKIE PRZECIWI PZPN

W Stanisławowie odbyło się zebranie reprezentantów klubów piłkarskich z woj. stanisławowskiego, celem omówienia zatargu, wynikłego między stanisławowskim OZPN a PZPN na tle sprawy stryjskiej. Na zebraniu powzięto cały szereg rezolucji.

M. in. stwierdzono, że zarząd PZPN rozpatrując owołanie Stryja, po stał wbrew statutom i wyrzucił prezesowi SOZPN, zarządowi i wszystkim wydziałom wielką krzywdę moralną i przyczynił się do podważenia autorytetu tych władz sportowych. Zjazd stwierdził dalej, że stanowisko SOZPN było w całej pełni słuszne.

W końcu zjazd uchwalił domagać się od PZPN przysłania komisji dla zbadań sprawy na miejscu, zlikwidowania zatargu, oraz zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia SOZPN. Wreszcie zjazd zwrócił się do komisarzy wyznaczonych przez PZPN z prośbą o wniesienie odwołania do PZPN w sprawie uchylecia kar, nałożonych na sportowych działaczy stryjskich.

ŁÓDZCY PIŁKARZE DOMAGAJĄ SIĘ ZNIESIENIA NAZW KLUBÓW FABRYCZNYCH

W piątek, na posiedzeniu Łódzkiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej, wysunięty został projekt zniesienia nazw klubów fabrycznych i klubów reklamujących firmy.

Hokel

NIESLYCHANE AWANTURY NA MECZU HOKEJOWYM W KRYNICY

W Krynicy rozegrany został mecz pomiędzy katowickim Dębem a związkiem strzeleckim Jaworzyną z Krynicy, zakończony zwycięstwem Dębu 3:2. Na tym meczu doszło do awantury, które się zakończyły interwencją policji. Mianowicie w trzeciej fazie gry w czasie pogoni za krążkiem, upadł przed bramką Jaworzyny kanadyjczyk Thompson, grający w drużynie Dębu i gracz Jaworzyny Zubeł. Rozłoszczony kanadyjczyk uderzył w

pięść w twarz Zubka. Publiczność zareagowała na to bardzo ostro, domagając się wykluczenia Kanadyjczyka z boiska. Sędzia nie mógł opanować sytuacji i przez pewien czas zawał się, że mecz zostanie przerwany interwencją gracza Stogowskiego likwidując jednak zajście, gracz podjął sobie rękę, a kanadyjczyk Thompson przeprasza Zubka.

Gdy po ukończeniu meczu gracz zaczął schodzić z boiska, Zubeł zbliżył się do Thompsona i uderzył go z całej siły w twarz, rozcinając mu wargę i wybijając kilka zębów. Na boisku powstało zamieszanie. Publiczność wdzierała się na lodowisko, wreszcie policja likwiduje zajście, rozdzielając graczy i usuwając publiczność z boiska.

ZWYCIĘSTWO WĘGERSKICH HOKEISTÓW WE LWOWIE

W sobotę wieczorem hokejowy mistrz Węgier BKE z Budapesztu rozegrał pierwszy swój mecz we Lwowie z miejscową Pogonią.

Po bardzo ładnej walce BKE wygrał mecz w stosunku 5:3 (0:2, 3:1, 2:1).

CZWARTE CZĘŚĆ MIESZKAŃCÓW STOLICY BYŁA OBECNA NA MECZU

W Ankarze na nowowbudowanym stadionie, którego koszt wyniósł 6 milionów tureckich funtów, odbył się czwórmecz piłkarski.

Ankara, licząca tylko 120.000 mieszkańców, ustanowiła swego rodzaju rekord, dając na powyższym turnieju ponad 30 tys. widzów, aczkolwiek tego dnia termometr wskazywał 17 st. poniżej 0.

Lekkoatletyka

REKORD ŚWIATOWY SOWIECKIEGO LEKKOATLETY

Na zawodach lekkoatletycznych w Moskwie, zawodnik Joseliani uzyskał w skoku w dal z miejsca doskonały wynik 3.482 m.

Wynik ten jest lepszy od rekordu światowego, będącego w posiadaniu Amerykanina Ewry od r. 1904 i wynoszącego 3.47 m.

Obozy dla pracowników umysłowych

„Detur” organizuje w obecnym sezonie zimowym wyjazdy kuracyjne oraz wypoczynkowe dla pracowników umysłowych według systemu ratalnego, wypróbowanego w czasie szeregu sezonów letnich.

System „Deturu” polega na tym, że pracownicy umysłowi pokrywają należność za wyjazdy długoterminowymi weksłami, „Detur” zaś finansuje od razu każdy wyjazd kuracyjny czy wypoczynkowy. Zaznaczyć należy przytem, że „Detur”, jako instytucja spo-

łeczna, nie nastawiona na zyski, oblicza koszty wyjazdów ściśle według oryginalnych kosztów własnych.

W bieżącym sezonie zimowym „Detur” organizuje wyjazdy rybackie, obejmujące całokształt kosztów wraz z podróżą, do Bystrej, Inowrocławia, Krynicy, Wisły, Worochty i Zakopanego.

Akcja wyjazdowa „Deturu” cieszy się od szeregu lat zasłużonym uznaniem wśród pracowników umysłowych.

Zadania Instytutu Kultury Fizycznej

Komisja organizacyjna Centralnego Robotniczego Instytutu Kultury Fizycznej im. d-ra Jerzego Michałowicza: na jednym ze swych posiedzeń ustaliła dla niego następujące zadania:

- I. Prowadzenie badań naukowych nad sportem robotniczym: a) z punktu widzenia zdrowotno wychowawczego;

- b) z punktu widzenia społeczno-organizacyjnego.

- II. Popularyzowanie najlepszych wzorów wypracowanych w Polsce i zagranicą.

- III. Kształcenie instruktorów i przodowników sportu robotniczego.

- IV. Instruowanie przez wydawanie pisma.